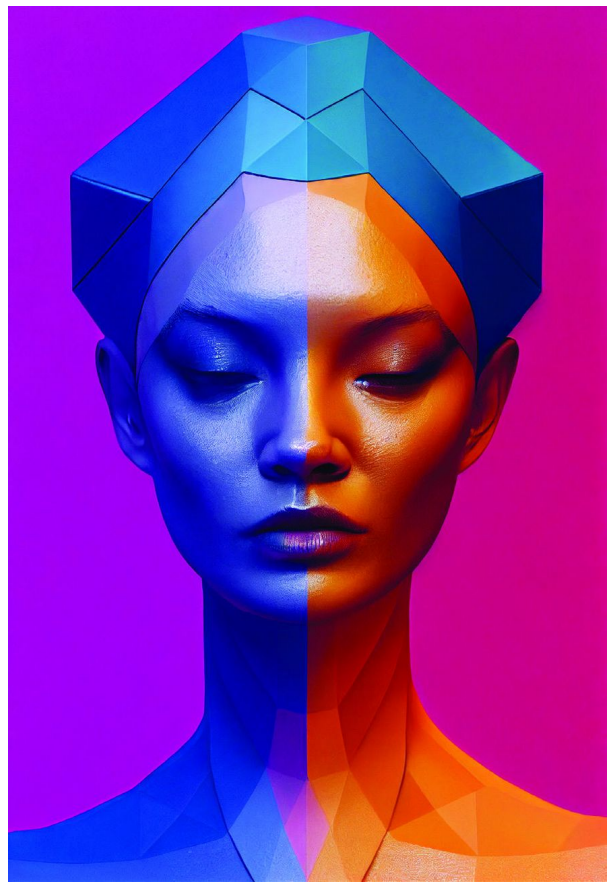
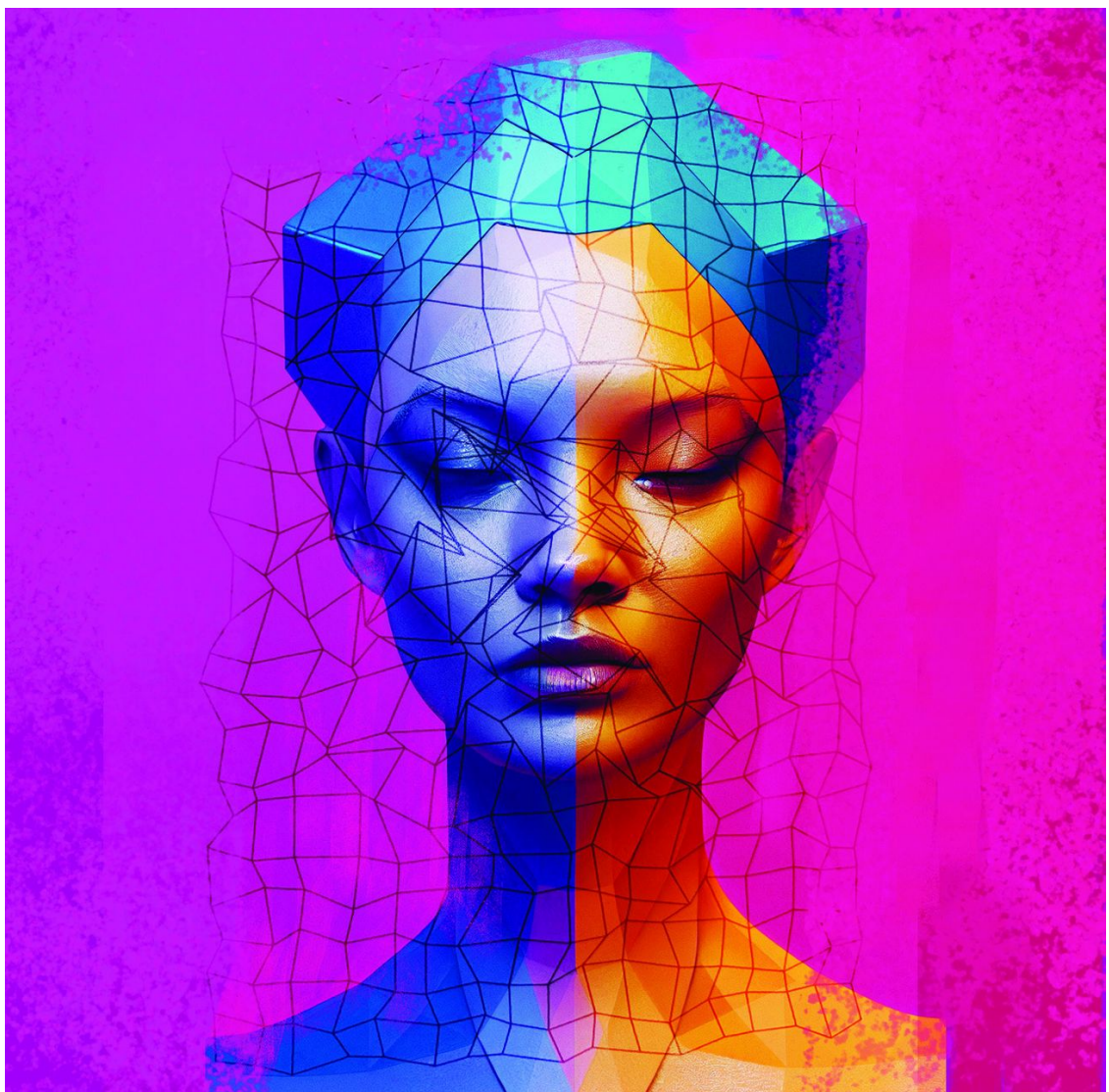

KATARINA KAPLARSKI VUKOVIĆ

SENTIMENTALNO [U]ČITA[VA]NJE

14. XI – 1. XII 2023.

Galerija Kulturnog centra „Laza Kostić” Sombor

PREKORAČENJE KAO TRAJNA VREDNOST UMETNOSTI

Istorija umetnosti je publiku navikla na konvencionalni interpretativni i ideološki okvir koji podrazumeva da se ulaskom u umetnički prostor traži jedinstveni autorski pečat. To znači da zasluge za nastanak jednog umetničkog dela nedvosmisleno pripisuju umetnicima. Međutim, ako je autentičnost osnovna poluga neoliberalizma, onda se kroz tu autentičnost u stvari živi izvesni teror istog.[1] Najnovija tehnološka dostignuća iznedrila su još jedan talas umetnosti zasnovane na saradnji sa kompjuterom[2]. Umetničku slobodu delovanja, jedan mogući sentimentalni i individualni pristup realnosti, u kontekstu vladavine informacija, veštačka inteligencija samo naizgled ograničava na alatke[3] i na podatke koje su joj dostupni i koje obrađuje. Naime, ono što je nekada bio koncept za jedno umetničko delo, sada je tekstualni prompt na osnovu kojeg se generiše digitalna slika. Novi vid saradnje umetnika i materije, danas je dinamičan odnos umetnika i mašine istrenirane na podacima, koji kasnije može ali i ne mora da dobije i materijalnu manifestaciju. Takva promena zahteva da publika proširi optiku kroz koju se razume i procenjuje umetničko delo, i istovremeno otvara nove mogućnosti da se stvori razlika, te da razume da izložba postaje događaj koji ukazuje na tu saradnju. Ako je današnja umetnost zasnovana na podacima (data), umetnička praksa postaje praksa imenovanja i odabira efekata obrade tih podataka. Karakter te umetnosti u relativnoj je zavisnosti od karaktera niza podataka kojima je trenirana mašina.

Izložba *Sentimentalno (u)čita(va)nje* Katarine Kaplarski je efekat sociotehnološke saradnje koji zahteva holističku analizu. Katarina Kaplarski, transparento koristi nove mogućnosti, tako što predstavlja

1 Byung-Chul Han, *Infocracy: Digitization and the Crisis of Democracy*, 2022.

2 Prvi primeri kompjuterske predigitalne umetnosti datiraju se u pedesete godine prošlog veka.

3 *Sentiment Analysis* je alatka programerskog jezika Phyton za analizu emotivnog tona tekstualnih podataka.

rezultat saradanje sa Midjourney[4] botom. Prvu grupu radova predstavljaju radovi koje je Midjourney bot generisao na osnovu sledeće tekstualne komande: fotografija žene koja hoda pistom, haljina Issey Miyake, fashion model, šareno, šminka, filigranski, cgi, vfk, fotorealistično, 4k, 8k, oktanski render, oštro, tačan, pun render, pun snimak, pozadinsko osvetljenje, uhd, bioskopsko osvetljenje, meko, pozadinsko svetlo, eterično svetlo --ar 9:16 --test — stvaralački. Drugu grupu radova čine akrilne slike tih rezultata u kombinaciji sa Katarininim sentimentalnim učitavanjima. Ona nam govore o njenoj povezanosti sa istorijskom linijom umetnosti, o naučenom humanom pogledu. Reference iz opšte istorije umetnosti koje je Kaplarski odabrala da doslika, na vizuelni rezultat generisan od strane Midjourney bota, su pažljivo odabrane i samo naizgled različite: na „Mobili-ma" Alexandra Caldera (Aleksandra Kaldera), visećim strukturama koje se pomeraju sa protokom vazduha, a koje su revolucionalizovale skulpturu: na slici „Glava sa ženskim torzom"] (1941.) René Magritte (Rene Magrita); na performansu „Kako objasniti slike mrtvom zecu", (1965.), Joseph Beuys (Jozefa Bojsa); "K27-pletenje-centralne perturbacije" Georg Nees (Georg Nis), pionira kompjuterske umetnosti i generativne grafike. Ove reference iz istorije umetnosti povezuje proširena definicija umetnosti kao zajednički imenitelj, dinamično prekoračenje koncepta i forme, na koje se nadovezuju prekoračenja koja su danas svojstvena umetnosti kreiranoj uz pomoć veštačke inteligencije. To pomeranje forme i koncepta, kod Kaldera je to dinamična skulptura, kod Magrita dinamična interpretacija, kod Bojsa performativnost, a kod Nisa kompjuterski eksperiment zasnovan na istraživanju.

Kod Kaplarski, kombinacija referenci iz istorije umetnosti i (efemerni) rezultat iz digitalnog reda postaju postčinjenica u svetu umetnosti. Naime, ona svoj stil ne gradi na objektivnim činjenicma tj, na stilu svojstvenom pomenutim referencama, već prioritet daje emotivnom narativu i sentimentalnoj percepciji realnosti. Pa ipak, umesto da se postistorijska[5] i postčinjenična umetnost dezintegriše u informatički prah, Kaplarski je, ravnopravno sarađujući sa veštačkom inteligencijom, pretvara u izložbenu celinu, i tako vraća ponovo u jedinstvenu materiju. Zato što je sentimentalno upravljala odabirom algoritamskih ponuda, i još u njih unela intervenciju, Kaplarski je ostvarila umetničku personalizaciju. Ona na taj način izaziva analizu osećanja (sentiment analysis[6]) kao normativnu alatku veštačke inteligencije, i iznova potvrđuje da su prekoračenja normi trajna vrednost umetnosti.

Maja Ćirić,
nezavisna kustoskinja i umetnička kritičarka

4 *Midjourney* je program i *front-end* usluga vešetačke inteligencije za generisanje digitalnih slika.
5 U smislu da je paradigma istorije prevaziđena u vremenu koje različite istorije dovodi u istu ravan.
6 *Ibid*. fusnota 3

Ceci n'est pas un Magritte

PLEASE
EXPLAIN
THIS

Dr um. **Katarina Kaplarski Vuković** je interdisciplinarna umetnica i vanredna profesorka u oblasti Digitalni mediji na Univerzitetu Metropolitan u Beogradu.

U svom radu često kombinuje digitalnu estetiku i tehnologije sa tradicionalnim medijima. Na izložbama je prikazivala štampane radove, interaktivne instalacije, VR instalacije, video radove, ctreže, slike na platnu, fotografije.

Diplomirala je Primenjeno vajarstvo (2003) na Fakultetu primenjenih umetnosti u Beogradu , a Interdisciplinarne magistarske (2008) i doktorske studije (2013) u oblasti Višemedijske umetnosti je završila na Univerzitetu umetnosti u Beogradu. Njen doktorski projekat je jedan od prvih u regionu na temu istraživanja interneta kao umetničkog medija.

Prof dr Kaplarski Vuković ima solidnu i konstantnu umetničku praksu. Svoje radove izlagala je na samostalnim i grupnim izložbama i umetničkim festivalima u zemlji i inostranstvu.

Izbor izložbi:

Kolektivne izložbe u inostranstvu međunarodnog značaja:

2022. Video rad "Body Fabrics" CICA Museum, 19. oktobar – 6. Novembar, Južna Koreja
2013. Video rad " "DOUBLE CONCERTO (2nd MOVEMENT)" na međunarodnoj izložbi, "BorderBody-Mixing Cities", International ArtExpo, Bari, Italija
2008. „What is white, Mixed Exibition Show", video rad: "Operacija slika", London, Velika Britanija

Samostalne izložbe u Srbiji:

2023. Izložba u galeriji Opštine Vračar, jul 2023. "Viktor i Margareta" sa Nedom Šormaz (slike, digitalna štampa, 3D štampa, interaktivni katalog)
2018. Samostalna izložba u Galeriji "PROJOR",. (Slike na platnu, digitalni printovi, video i VR instalacija), maj 2018, Beograd
2013. Samostalna izložba doktorskog umetničkog projekta "Umetnost na internetu", galerija G12HUB, februar 2013, Beograd
2006. Samostalna izložba slika u galeriji "District", Muzej primenjenih umetnosti, Beograd
2005. Samostalna magistarska multimedijalna izložba u galeriji SKC, Beograd

Kolektivne izložbe u Srbiji

2022. Međunarodno trijenale proširenih medija (jul 2022.) ULUS, Paviljon "Cvijeta Zuzorić", Mali Kalemegdan 1, Beograd
2022. Grupna izložba Galerija Udrženja za razvoj likovnih umetnosti, inovativnih kantautora i literarnu promociju, mart 2022.
2017. Grupna izložba profesora Fakulteta digitalnih umetnosti, Univerziteta Metropolitan u Beogradu, Galerija "PROJOR", Beograd, maj 2017, Beograd
2014. "Simboli dobre i loše sudbine - fortunesymbols.com", interaktivni projekat predstavljen na grupnoj izložbi "Višemedijska umetnost", Paviljon "Cvijeta Zuzorić", Beograd; autor izložbe Vladan Radovanović, katalog izdali ULUS i Univerzitet umetnosti u Beogradu, ISBN 978-86-6307-015-8 (ULUS)
2011. 43. Majska izložba ULUPUDS-a, Muzej primenjenih umetnosti, Beograd
2008. 40. Majska izložba ULUPUDS-a, Muzej primenjenih umetnosti, Beograd
2008. Video-performans u okviru manifestacije "Noć Muzeja" pod pokroviteljstvom Francuskog kulturnog centra, Novi Sad

Nagrade i priznanja:

2009. Laureat za najbolji godišnji rad ULUS-a u sekciji Proširenih medija za video rad "What is white"

Linkovi:

Portfolio: www.contraart.com
Blog: www.newwmedia.com

Galerija Kulturnog centra „Laza Kostić” Sombor
www.kclazakostic.rs

Stručni savet galerije Kulturnog centra „Laza Kostić” Sombor: **Vesna Šašić**, direktorica Kulturnog centra „Laza Kostić” Sombor – predsednica saveta, **Zoran Ivanović**, **Tijana Kojić**, **Danilo Vuksanović**, **Mila Krstić Krasuljak**, **Nebojša Vasić**, **Nikola Pejović**, **Slađana Dragičević Trošić**
Izdavač: **Kulturni centar „Laza Kostić”**, Venac Radomira Putnika 2, Sombor • kclazakostic@gmail.com, tel: 025/412-583; 025/468-327 • Za izdavača: **Vesna Šašić**, direktorica Kulturnog centra „Laza Kostić” Sombor • Dizajn: **Dejan Podlipec** • Štampa: **Donat Graf d.o.o,** Grocka • Tiraž: **50 primeraka**